

Broj: 03-45.2-32-1772-11/18
Istočno Sarajevo, 16.05.2019. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 17. sjednici BAS/TC 52, održanoj 16.05.2019. godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine odobrava:

**POSLOVNI PLAN
BAS/TC 52
UPRAVLJAČKA I SKLOPNA POSTROJENJA**

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 52, *Upravljačka i sklopna postrojenja* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 52) obuhvata standardizaciju u oblasti visokonaponskih upravljačkih i sklopnih postrojenja, niskonaponskih upravljačkih i sklopnih postrojenja, niskonaponskih upravljačkih i sklopnih blokova, sistemskog inženjeringa i energetskih postrojenja.

BAS/TC 52 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

- CLC/TC 17AC	<i>High-voltage switchgear and controlgear</i>	<i>(Visokonaponska sklopna i upravljačka postrojenja)</i>
- CLC/TC 99X	<i>Power installations exceeding 1 kV a.c. (1.5 kV d.c.)</i>	<i>(Elektroenergetske instalacije iznad 1kV a.c. (1.5 kV d.c.))</i>
- CLC/TC 121A	<i>Low-voltage switchgear and controlgear</i>	<i>(Niskonaponska sklopna i upravljačka postrojenja)</i>
- CLC/SR 121B	<i>Low-voltage switchgear and controlgear assemblies</i>	<i>(Niskonaponski blokovi za sklopna i upravljačka postrojenja)</i>
- CLC/BTTF 128-2	<i>Erection and operation of electrical test equipment</i>	<i>(Ugradnja i upotreba električne ispitne opreme)</i>
- IEC/TC 17	<i>Switchgear and controlgear</i>	<i>(Sklopna i upravljačka postrojenja)</i>
- IEC/SC 17A	<i>High-voltage switchgear and controlgear</i>	<i>(Visokonaponska sklopna i upravljačka postrojenja)</i>
- IEC/SC 17C	<i>High-voltage switchgear and controlgear assemblies</i>	<i>(Visokonaponske komponente sklopnih i upravljačkih postrojenja)</i>
- IEC/TC 99	<i>System engineering and erection of electrical power installations in systems with nominal voltage above 1kV a.c. and 1.5 kV d.c. Particularly safety aspects</i>	<i>(Sistemski inženjering i montaža elektroenergetskih instalacija u sistemima sa nominalnim naponom iznad 1kV a.c. i 1.5 kV d.c. Posebni aspekti sigurnosti)</i>
- IEC/SC 121A	<i>Low-voltage switchgear and</i>	<i>(Niskonaponska sklopna i</i>

BAS O 5.0-03
Važi od: 12.2.2019.

INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE
Bosna i Hercegovina, Trg Ilidžanske brigade 2b, 71123 Istočno Sarajevo,
tel. + 387 57 310 - 560, Informaciono dokumentacioni centar: +387 57 310 - 580;
faks + 387 57 310 - 575; E-mail: stand@bas.gov.ba; www.bas.gov.ba

CERTIFIED M.S.R.
EN ISO 9001:2015
1148403

	<i>controlgear</i>	<i>upravljačka postrojenja</i>
- IEC/SC 121B	<i>Low-voltage switchgear and controlgear assemblies</i>	<i>(Niskonaponski blokovi za sklopna i upravljačka postrojenja)</i>

BAS/TC 52 je formiran Rješenjem direktora Instituta za standardizaciju BiH o formiranju Tehničkog komiteta br. IP-00080/10-03ŠZ od 19.02.2010. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 52 br. 03-45.1-76-1/15 od 03.06.2015. godine.

Tehnički komitet BAS/TC 52 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 52 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 52 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

U kontekstu namjera da se BiH integriše u Evropsku uniju, u toku je proces usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, koje se vrši putem preuzimanja evropskih standarda i direktiva Novog pristupa EU. Na osnovu tog procesa, tehnički komiteti Instituta vrše usaglašavanje bosanskohercegovačkih standarda sa evropskim, i to usvajanjem evropskih standarda kao nacionalnih. Osim toga, prilikom preuzimanja evropskih standarda kao bosanskohercegovačkih moraju se povući svi nacionalni standardi za iste predmete standardizacije koji su u suprotnosti sa postojećim evropskim. Po tom principu i BAS/TC 52 vrši preuzimanje evropskih standarda i srodnih dokumenata u našu standardizaciju.

Elektroenergetski sistemi su ključno pitanje za sve zemlje. Pored funkcije električnog napajanja, oprema koja je predmet standardizacije BAS/TC 52 ima i zaštitnu funkciju. Ona štiti prenosnu i distributivnu mrežu isključivanjem u slučaju kvarova. Učešće na tržištu oklopljenih postrojenja je sve veće zbog njihove veće sigurnosti, pouzdanosti i uticaja na životnu sredinu.

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

U Evropi su dobro zastupljeni proizvođači visokonaponske rasklopne opreme i aparatura. Radi se na tome da krajnji korisnici i operateri uzmu učešće u izradi standarda iz ove oblasti. Složenost razvodnih postrojenja zavisi od integrisanih komponenata za komunikaciju i kontrolu

---

u visokonaponskim postrojenjima. Gasom izolovani vodovi (GIL) za prenos velikih snaga predstavljaju alternativu nadzemnim vodovima i kablovima. Za povezivanje na udaljenim lokacijama, na primjer u sjevernoj Evropi i sjevernoj Africi, neophodno je da se instaliraju ultravisokonaponski dalekovodi, uključujući pripadajuća postrojenja (UHV).

2.3 Zahtjevi tržišta

Globalno tržište zahtjeva međunarodne standarde za razvodna i rasklopna postrojenja. Glavno pitanje je usklađivanje postojećih nacionalnih standarda njihovim integrisanjem u IEC. Kao ključna komponenta u lancu snabdjevanja električnom energijom, razvodna i rasklopna postrojenja igraju važnu ulogu za buduće pametne mreže. Zato tehnička i regulatorna pitanja u pogledu razvoja mreže moraju da budu u potpunosti posmatrana u kontekstu održavanja postojećih ili donošenja novih standarda.

2.4 Aspekti zaštite okoline

Priroda visokonaponskih rasklopnih postrojenja podrazumjeva da sve komponente mogu da se recikliraju. Prekidački procesi ne izazivaju štetne emisije. Međutim, vodi se računa o tome da se izbjegne korišćenje materijala koji mogu izazvati toksičnost proizvoda. Postoji tendencija da se, gdje je to moguće, smanji količina SF₆ gasa ili da se koristi mješavina gasova (na primjer, mješavina N₂ i SF₆ gasa).

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 52

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 52 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
- zaštita potrošača;
- uklanjanje prepreka u trgovini;
- predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

4. Zainteresovane strane

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti upravljačkih i sklopnih postrojenja, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;

- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
- Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 52 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 52;
- Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 52, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
- Revidiranje tekstova povučениh BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
- Informisanje članova BAS/TC 52 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 52;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 52 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 52 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 52 i Instituta.

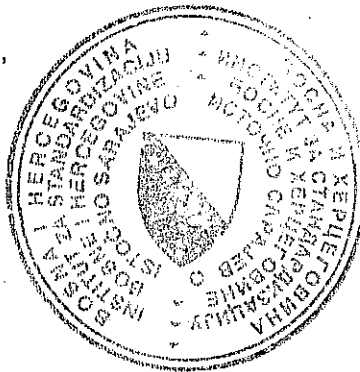
7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 52 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;

-
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
  - učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
  - druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
  - druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 52,
2. a/a.

DIREKTOR

Aleksandar Cincar

---

¹ Sa glasanjem o razvoju evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata započeti će se kada Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a

